

Kentlerin Geleceği İçin 10K

1 *Kimlik* **2** *Koruma* **3** *Kalite ve*
Kamusal Alan **4** *Kapasite* **5** *Kaynak*
6 *Kalkınma* **7** *Karma Kullanım ve*
Kümelenme **8** *Katılım* **9** *Kurgu*
10 *Kentsel Strateji*

Kentlerin Geleceği

Nüfusumuzun üçte birinin İstanbul, Ankara ve İzmir kentlerinde yaşaması hem bu kentlerimizdeki kentsel sorunların çözümünü zorlaştırmakta hem de özellikle göç veren Anadolu kentlerimizin gelişimlerini olumsuz etkilemektedir.

Kentlerimizin en önemli sorunları olan;

- Yapı Kalitesi
- Yaşam Kalitesi

risklerinin azaltılması, kentler ve bölgeler arası eşitsizliğin ortadan kaldırılması için kentsel ve bölgesel ölçekte yeni yaklaşımlara gereksinim bulunmaktadır.

- Uluslararası kentler;
- Yeni Çağ Kentleri (New Century Cities)
- Akıllı Büyüme (Smart Growth)
- Kentsel Rönesans (Urban Renaissance)
- Kentsel Ağlar (Urban Networks)
- HUB Kentler (HUB Cities)
- Avrupa Kentsel Şartı (European Urban Charter)
- Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi (Urban Development Strategy Framework)
- URBAN I –URBAN II
- URBAN AUDIT
- URBACT

yaklaşım ve programları ile kentlerin dönüşüm ve gelişimlerine yönelik stratejiler geliştirmiş ve uygulamalar yapmıştır.

Ülkemiz kentlerinin dönüşüm ve gelişim süreci içinde de yeni yaklaşım ve stratejilere gereksinimiz vardır. Bu çerçevede özellikle;

- Paylaşan Kentler
- Gelişen Kentler

yaklaşımları; uluslararası gelişimleri de dikkate alan ancak, kentlerimizin farklı özelliklerini ve dinamiklerini ortaya koyan yeni bir süreç olarak ele alınmalıdır.

Daha önce 'Paylaşan Kentler için 10 Temel İlke' olarak sunduğumuz çalışmanın ardından, 'Kentlerin Geleceği İçin 10 Temel İlke' çalışmasını da 10 K çerçevesinde kamuoyunun tartışmasına açıyoruz.

Amacımız, kent yönetimlerinin katılımcı ortamlarda kentlerin geleceğine ilişkin yol haritalarını ortaya koyarken 10 Temel İlkeyi göz önünde bulundurmaları ve kent paydaşları tarafından benimsenen, uygulanabilir projelerin gerçekleştirilmesidir.

A. Faruk Göksu

Kentsel Strateji

Nisan 2011

Kimlik

Günümüz kentleri farklılaşan kimlikleri ve özellikli temalarla öne çıkmaktadırlar. Örneğin, Sağlık Kenti, Spor Kenti, Finans Kenti, Bilgi Kenti, Kültür Kenti vb. tanımlamalar, kentlerin, aynı zamanda, bütçeleri, kaynakları, program ve projeleri, işbirlikleri vb. konuları yönlendiren bir çerçeve sunmaktadır.

Kentlerin gelişimi çok boyutlu olduğundan, kentin kimliğini etkileyecek faktörler de çok boyutludur. Tarihi, toplumsal, ekonomik ve kültürel yapı, kimliği biçimlendiren ana etkenlerdir.

Ayrıca, gelenekler, sanayi, tarımsal üretim, topografya, iklim, çevresel veriler, anıtsal yapılar, morfolojik özellikler de kimliği etkileyebilir.

Tüm bunların ötesinde bilgi kaynakları, medya imajı, toplumsal hareketler, önemli tarihsel olaylar, spor takımları, büyük organizasyonlar, önemli şirketler ve hatta suç oranı, çevre kirliliği gibi etkenler bile toplumda kente dair imajlar yaratarak kentin kimliğini belirlemede etkin rol oynar.

Kentin Kimliğine Yön Veren Dinamikler Ortaya Konulmalı

Kimlik “Birlikte” Belirlenmeli ve Benimsenmeli

Kimlik- Mekan İlişkisi Tasarlanmalı

Kimlik-İnsan-Değer İlişkisi Kurulmalı

Koruma

Kentlerimizin kapsamlı dönüşümü sürecinde kültürel ve doğal değerler öncelikli olarak yer almalıdır. Kentlerimizin pek çoğunda bulunan zenginlikler ve değerler; tarihi, kültürel ve doğal değerlerimizin iyi yönetimi konusunu gündeme getirmelidir.

Koruma ve gelişme birbirine zıt iki kavram gibi görünmesine rağmen kültürel mirasın iyi değerlendirildiği ve dengenin iyi kullanıldığı başarılı uluslararası ve ulusal yaklaşım ve projeler artmaktadır.

Tarih ve Kültürü ön plana alan ÇEKÜL Vakfı ve Tarihi Kentler Birliği(TKB) çatısı altında toplanan 300'e yakın belediye; kültürel mirasın korunmasına yönelik pek çok uygulama yapmakta ve kültür odaklı kentsel gelişme ve dönüşüm projeleri geliştirmektedir.

Kültürel miras ve kentsel dönüşüm birbirinden ayrı kavramlar olarak değil birbirini tamamlayıcı kavramlar olarak değerlendirildiğinde ortaya farklı kentsel dinamikler çıkmaktadır.

Zengin kültürel mirasımızın kapsamlı kentsel gelişim ve dönüşüm senaryoları çerçevesinde değerlendirilmesi için uluslararası ve ulusal deneyimlerden yararlanarak koruma sektörünün, gayrimenkul sektörü ile yarışabilir hale getirilmesinin zamanı gelmiştir.

Koruma Sektörü ve Gayrimenkul Sektörü Bütünleşmeli

Kültürel Miras Bütünleşik Yönetim Planı Hazırlanmalı

Kültürel Kümelenme Analizi Yapılmalı

Barışan Kentler Programları Geliştirilmeli

Ulusal Koruma Strateji Planı Hazırlanmalı

Kalite ve Kamusal Alan

Günümüzde kentler, mimari, kentsel tasarım, mekan, yaşam gibi öğelerle birlikte sıkça anılmaya başlamıştır. İnsanların bir kentte yaşamasını tercih etmelerini etkileyen faktörlerin arasında, iş olanakları olduğu kadar o kentteki yaşam ve çevrenin kalite düzeyi de ön sıralara yerleşmeye başlamıştır.

Yaşam kalitesi, öncelikle işsizlik, gelir ve eğitim düzeyine bağlı olarak belirlenmektedir. Ancak, kentlerimizin büyük bir bölümünün düzensiz gelişmesi, özellikle yapı kalitesi düşük bir doku oluşumuna neden olmuştur. Yapı kalitesinin düşüklüğü hem kentsel estetik, hem de yaşam güvenliği açısından büyük riskler yaratmaktadır.

Kentlerimizdeki yaşam kalitesinin artırılması için kamusal alan elde etme stratejisi ve buna bağlı olarak kamusal alan elde etme yöntem ve modelleri geliştirilmelidir. Kamusal alanların elde edilmesi için kullanılan Düzenleme Ortaklık Payı (DOP) ve Kamu Ortaklık Payı (KOP) yöntemlerinin yanı sıra Proje Ortaklık Payı (POP) yöntemi de uygulanmaya başlamalıdır.

Çok yoğun yapılaşmış alanlarda kimlikli ve kaliteli çevre yaratılması için;

- Teşvikli İmar Bonusu
- İmar Hakları Transferi ve Toplulaştırılması

yöntemleri, belediye yönetimlerinin gündemine alınmalıdır.

.....
Yapı Stok Analiz Haritaları Hazırlanmalı

Konut Kalitesi ve Çeşitliliğini Sağlanmalı

Dönüşüm ve Sağlıklılaştırma Alanları Belirleme Kriterleri Geliştirilmeli

Yeni Yaşam Alanları için Örnek Projeler Tasarlanmalı

Kentsel Tasarım Rehberi Hazırlanmalı ve Estetik Kurul Kurulmalı

Açık ve Yeşil Alanlar Sistemleri Yeniden Kurgulanmalı

Sosyal-Kültürel Donatıları Artıran Yaklaşımlar Geliştirilmeli

Doğal Afet Riskleri Minimize Edilmeli

Toplumsal ve Ekonomik Programlar Geliştirilmeli

Sosyal Dezavantajlı Grupların Yaşam Kaliteleri Artırılmalı
.....

Kapasite

Kapasite; insanların, kurumların, örgütlerin, hedeflerine ulaşabilmek için sahip oldukları yetilerini ve olanaklarını tanımlayan bir kavramdır. İnsanlar, belediyeler, kentler, devletler, uluslararası kurumlar, yerel örgütler, kapasite artırımı konusunda birçok hedef koyarlar. Bu hedefe ulaşmak için gerekli kapasitelere sahip olmanın yanı sıra, mevcut kapasitelerin iyi yönetilebilmesi de önemlidir.

Yerel kapasite geliştirme'nin hedefi 'insan' olmalıdır. İnsanların sahip olduğu eğitim düzeyi, bilinç, örgütlenme ve işbirliği becerisi, liderlik, sorumluluk alabilme, çözüm üretebilme, çözüm ortağı olabilme, ekonomik ve sosyal gelişime katkı sağlayabilme, aktif olabilme düzeyleri ne kadar yüksek olursa buldukları kentin değişimi ve gelişimi de o düzeyde yüksek olacaktır.

Kamu, özel ve sivil kesimler arasında işbirlikleri sayesinde kurumlar ve kentler birbirlerinin zayıf yönlerini tamamlayıp, güçlü yanlarını birleştirerek, gelişim ve iş yapabilme kapasitelerini artırmaktadırlar.

21. yüzyıl gelişen kentleri ekonomik yapılarını öncelikle 'bilgi ve teknoloji' üzerine kurgulamaktadırlar. Bilgi çağının gerekliliği olarak da 'insana yatırım' önemli bir konu olarak öne çıkmaktadır.

.....
Yerel ve Sektörel Kapasite Analizi Yapılmalı

Kurumsal Kapasite Geliştirilmeli

Eğitim ve Mesleki Kapasite Seviyesi Yükseltilmeli

Örgütlenme ve Katılım Kapasitesi Artırılmalı

Kurumsal İşbirlikleri Kurulmalı

Buluşma Ortamları Yaratılmalı

Yapılaşma Kapasitesi Hesaplanmalı

Kamusal Alan Elde Etme Kapasitesi Geliştirilmeli

Yerelin Ödeme ve Örgütlenme Kapasiteleri Arttırılmalı

Yeni(lıkçi) Sektörlerin İstihdam ve Değer Yaratma Kapasitesi Ortaya Konulmalı

Yeni Yatırım Alanları için Fiziki ve Sosyal Yapı Hazırlanmalı

Girişimcilik Kapasitesi Geliştirilmeli

Kent Atölyeleri Kurulmalı
.....

Kaynak

Kentlerimizin pek çoğu; bölgesel ve yerel dinamikleri, kent ekonomisi ve sosyal gelişme yararına kullanmamaktadır. Kentlerin dönüşümü ve gelişimi sürecinde ekonomik canlılığın sağlanması ve bölgesel ölçekten yerel ölçüğe kadar tüm seviyelerde kaynak yaratılması için hem finansman, hem insan, hem de doğal kaynakları yeniden ele alınmalıdır.

Bölgesel ve yerel dinamiklerinin farkında olan ve onları yönetebilen kentler kaynak sorunu yaşamayacaktır. Potansiyelleri fırsata çevirebilmenin en önemli koşulu, bölgesel düzeyde işbirlikleri kurmaktır. Bölge potansiyellerinin bölgesel bir güce dönüştürülebilmesi için bölge içindeki yerleşimler arasında ekonomik işbirlikleri kurulmalıdır. Bölgenin ekonomik gücünün yanı sıra, sosyal gelişmişlik düzeyinin artırılması, insan kaynaklarının güçlendirilmesi, doğal kaynakların korunması amacıyla da bölgesel düzeyde işbirliklerine ihtiyaç vardır.

Günümüzde kentlerin ekonomileri bilgiye dayanmaktadır. Bu nedenle bilgi sahibine, yani insana yönelik yatırım önem kazanmıştır. Kentlerin ekonomilerinin yarışabilirliği, insanların eğitim düzeylerinin, üniversite mezunu sayılarının, bilim insanlarının, mühendislerinin vb. yarışabilirliği ile paralel gitmektedir.

.....
Bölgesel Düzeyde Ekonomik İş Birlikleri ve Güç Birlikleri Kurulmalı

Bölgesel Düzeyde Sosyal-Kültürel-Çevresel İşbirlikleri Sağlanmalı

Yenilikçi Proje Finansman Yaklaşımları Oluşturulmalı

- ***Kentsel Yenileme Fonu***

- ***Proje Ortaklıkları***

- ***Proje Ortaklık Payı (POP)***

- ***İmar Hakları Transferi***

- ***Çapraz Finansman***

- ***İmar Bonusu***

Fırsat Alanları Yatırımcı Rehberi Hazırlanmalı

İnsana Yatırım Programı Düzenlenmeli

Üniversite ile Kenti Buluşturma Programları Geliştirilmeli
.....

Kalkınma

Kent ekonomilerinin canlandırılması ve ekonomik kalkınmanın sağlanması için yerel ve bölgesel dinamikleri harekete geçiren yeni bir yaklaşıma gereksinim vardır. Kentlerin sınır ötesi ilişkiler ağı kurarak ulusal ve uluslararası ölçekte yapacakları işbirlikleri yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal kalkınma için de önemli fırsatlar yaratacaktır.

Kentlerin bölge dinamiklerine bağlı olarak kent ekonomisinin yeniden kurgulanmasında, yeni sektörlerin yaratacağı istihdam ve değer kapasiteleri önemli rol oynamaktadır. Bu dinamiklerin kentsel gelişmede fırsat yaratması için fiziksel ve sosyal altyapının bu gelişimlere uygun yeniden yapılanması gerekmektedir.

Kalkınma Ajansları kentsel ve bölgesel kalkınma programları için önemli kaynaklar sağlamaktadır.

Günümüzde özellikle bilgi ekonomisine dayalı yeni değerlerin, eğitim ve istihdam için sağlayacağı fırsatlar da iyi değerlendirilmelidir.

Kalkınmanın yerelden başlaması için yerel dinamikleri harekete geçirecek ve yaşayanların kapasitelerini artıracak programların geliştirilmesi gerekmektedir.

Yerel Kalkınma Eylem Planı Hazırlanmalı

Bölgesel Kalkınma Strateji Planı Hazırlanmalı

Sosyal Ve Ekonomik Kalkınma Programları Geliştirilmeli

Kent Ekonomisinin Büyümesi Ve Kalkınması İçin Kamu-Özel Sektör Ve Sivil İşbirliği Ortamları Yaratılmalı

Karma Kullanım ve Kümelenme

Günümüzde, özellikle bilgi teknolojilerine dayalı 'kent içinde kent' oluşturma ve 'yaşama ve çalışma birlikteliği' için yaşayan mekanlar ve yeni merkezler kentlerin yeni vizyonunu oluşturmaktadır.

Bilgi toplumunun gereksinmesi olan medya, enerji, sağlık, teknoloji, bilim ve kültür alanlarında 'kümelenme', konut, ticaret, ofis ve turizm kullanımlarının yanı sıra bilgi çağı teknolojik kullanımlarını da içeren 'yeni bir karma kullanım', bilgi teknolojileri yatırımları için yeni mekan tasarımlarını da gündeme getirmektedir.

Kent ile güçlü bağlantıyı sağlayan 'ulaşım ağı', ulaşım odaklarında 'stratejik yatırımlar', bilgi çağı yatırımlarını içeren 'karma kullanım' temalara göre farklılaşan 'merkez kademelenmesi' ya da 'tematik bölgeleme', kent makroformunu etkileyecek 'koridor ve odak oluşturulması', 'bölgeleme', bütün bu planlama stratejileri yeni karma kullanım kararlarını kentlerimizin gündemine getirmektedir.

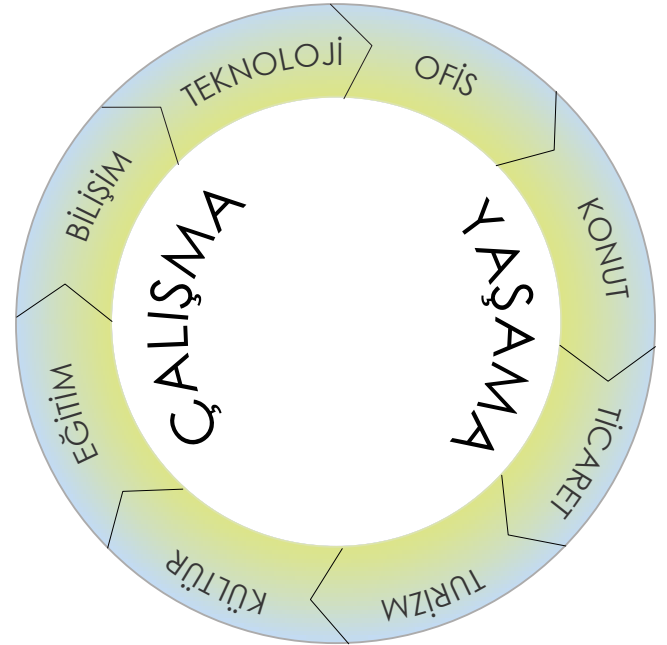
Bilgiyi kentsel gelişmenin kaldırıcı olarak kullanan bazı kent modellerinde, yeni pazar alanları yaratılması için 'kümelenme' stratejisi izlenmektedir. Kümelerde; şirketler, araştırma merkezleri, üniversite ve finansal kurumlar yer almakta ve bunlar kümelerin çekirdeğinde bir çekim merkezi oluşturmaktadırlar.

En Verimli ve En Uygun Kullanım Analizi Yapılmalı

Arazi ve Proje Geliştirme Çalışmaları Geliştirilmeli

Kümelenme Analizi Yapılmalı

Tematik Odak Çalıştayları Düzenlenmeli

Katılım

Kentleri güçlü, kimlikli, yaşanabilir, haline getirmek tüm kentlinin sorumluluğu olmalıdır. Kentlerde yaşayan, çalışan, üreten, çeşitli faaliyetlerde bulunan tüm kişi, kurum ve örgütler bu hedeflere ulaşmada kentsel paydaşlar haline gelmelidir.

Ortak bir hedefe yönelik birlikte atılan adımlar, daha uzun soluklu ve etkili olacağı gibi, kentsel ruh ve kimlik oluşumunu da destekleyecek ve 'kentli' olma kültürünü yaratacaktır.

Katılım; planlama, ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve yerel örgütlenme çerçevesinde ele alınmalıdır. Bu nedenle sivil toplum örgütlerinin oluşturduğu 3. sektör için teşvikler geliştirilmelidir. Katılımın proje bazında gerçekleşmesi için yerel girişime destek programları hazırlanmalıdır.

Demokrasi
Ekonomi
Strateji
Toplum
Eşitlik
Katılım

Kamu-Özel Sektör İşbirlikleri Güçlendirilmeli

Sivil Toplum Örgütlerinin Sosyal Gelişime Katkıları Sağlanmalı

Yerel Örgütlenmeler Kurulmalı

Mahalle Yönetimleri Oluşturulmalı

Yerel İletişim Güçlendirilmeli

Katılımcı Planlama Uzlaşma Yönetimi Yapılmalı

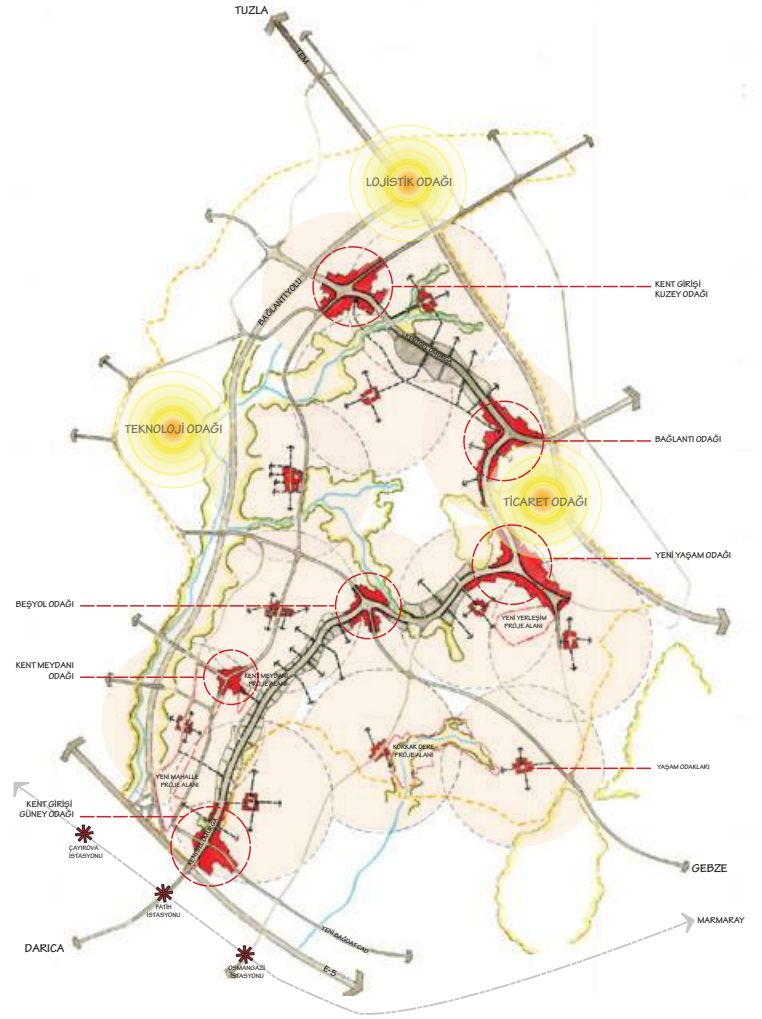

Kurgu

Kentsel sorunları çözümü ve yeni fırsatların çıkarılması için Kentlerin Geleceği kurgusu bugünden tasarlanmalı ve bütün kaynaklar, projeler, programlar bu kaynağı düşünerek oluşturulmalıdır.

Kentlerin geleceğinin kurgulanması için farklılık ve farkındalık çalışmaları yapılmalı, kentler sınır ötesi ilişki sistemi içinde bölgesel güç haline gelmeyi hedeflemelidirler. Kent ekonomisi ve insan kaynakları iyi kurgulanmalı ve bölgesi içinde lider bir kent olarak ortaya çıkmalıdır. Bölgenin avantaj, fırsat ve dinamiklerinin bölgesel bir güce dönüştürülerek, sosyal ve ekonomik gelişiminin sağlanabilmesi için ekonomik kalkınma, sosyal gelişme, doğal koruma amaçlı birlikler kurulmalıdır.

Bölgesel bir güç oluşturulması için yerel yönetimler, sanayi kuruluşları ve üniversiteler hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle işbirlikleri kurmalıdır.

Bölge Gelişme Fırsatlarından Yararlanılmalı

Sınırlar Ötesi İşbirlikleri Kurulmalı

Bölgesel Güç İçin İşbirliği Yapılmalı

Bölge Gelişim Stratejileri Belirlenmeli

Kentsel Risk Haritaları Hazırlanmalı

Mekansal Gelişim Strateji Çerçevesi Hazırlanmalı

- Bölgesel ve Kentsel Altın Üçgen

- Stratejik Akslar ve Odaklar

Eylem Planları Geliştirilmeli

- Acil Eylem Planı (ACEP)

- Mahalle Yenileme Eylem Planı (MAYEP)

- Kent Gelişim Eylem Planı (KEGEP)

Kentsel Strateji

Kentlerin gelişim ve dönüşüm stratejilerinin ortak vizyon çerçevesinde katılımcı ortamlarda belirlenmesi, uygulanabilir yaklaşım ve modellerin geliştirilmesi yeni işbirliklerini ortaya çıkarmaktadır.

Gelecek çalışmaları aracılığıyla halk katılımı sağlanmalı, kentlerin geleceğini belirleyen Yol Haritaları, Mekansal Gelişim Strateji Çerçevesi ve Yapısal Planlar katılımcı ortamlarda hazırlanmalıdır.

'STRATEJİ' İLE GELİŞEN KENTLER, 'UZLAŞMA' YOLUYLA GERÇEKLEŞEN PROJELER

GELECEK YÖNETİMİ	UZLAŞMA YÖNETİMİ	PROJE YÖNETİMİ	TASARIM YÖNETİMİ
Vizyon Planları	Uzlaşma Bileşenleri (6B)	Proje Geliştirme Yaklaşımları	Fikir Projesi Tasarımı
Stratejik Planlar	Beklenti Analizi	Ortaklık Modelleri	Mekansal Gelişim Strateji Çerçevesi
Yol Haritaları	Uzlaşma Stratejileri - Mülk Sahipleri - Belediye - Halk - Yatırımcı	Kamu - Özel - Yerel İşbirliği Modelleri	Planlama ve Kentsel Tasarım Çalışmaları
Stratejik Çerçeve	Belediye - Özel - Sivil İşbirliği Modelleri	Gayrimenkul ve Arazi Geliştirme Stratejileri	Kentsel Dönüşüm Projeleri
Mahalle Yenileme Eylem Planı	Katılımcı Planlama ve Tasarım Yönetimi	Değerleme, Fizibilite, En Uygun Arazi Kullanım Analizleri	Kentsel Tasarım Rehberi
Kentsel Dönüşüm Stratejileri			
Yeniden Yerleşim Eylem Planı			
			

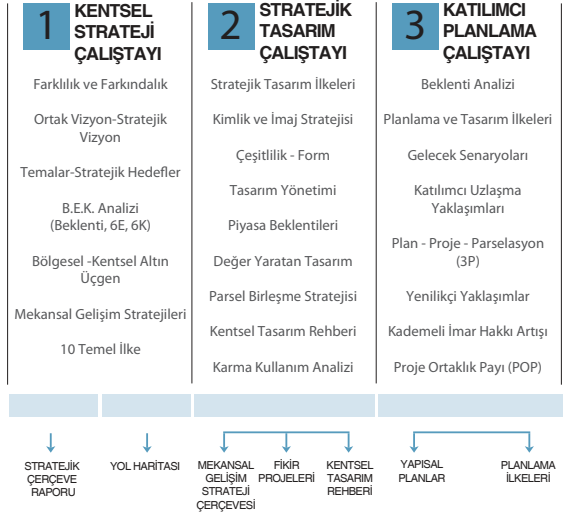
Kentlerin Gelecek stratejileri belirlenirken, B.E.K. Analizleri yapılmalıdır.

Beklenti Yönetimi (Kamu-Özel-Sivil)

E Analizi (Ekonomi, Eşitlik, Ekoloji, Etkin Olma, Elde Edilebilirlik, Entegrasyon)

K Analizi (Kimlik, Kapasite, Kalite, Katılım, Kaynak, Kurgu)

GELECEK ÇALIŞTAYLARI

KentselStrateji

Asmalimescit Mah. Tünel İş Geçidi B Blok Kat: 1 No:125 34430 Beyoğlu/İSTANBUL

Tel : 0212 252 02 77 Faks: 0212 252 02 78 info@kentselstrateji.com www.kentselstrateji.com